

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei</p> <p>Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei</p> <p>Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <hr/> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>DUPĂ TARIFUL STABILIT DE CONSILIUL EPARHIAL.</p> <p style="text-align: center;">◀▶</p>
--	---	--

DESPRE PREOȚIE.

CUVÂNTAREA PĂRINTELUI RECTOR Dr. ZENO MUNTEAN,
ROSTITĂ CU PRILEJUL DESCHIDERII ANULUI ȘCOLAR.

*Prea Sfințite Stăpâne,
Onorați Oaspeți,
Domnilor Colegi,
Iubiți Studenți,*

Am chemat ajutorul lui Dumnezeu la începerea muncii de încă un an a Academiei noastre Teologice. Rugăciunea noastră în cel de al doilea an de războiu este ca bunul Dumnezeu să ne ocrotească de orice rău și să ne dea ajutorul Său ca să ne putem îndeplini ferii de sguđuri și în condiții prielnice menirea noastră în munca spirituală ce o începem în acest an școlar. Căci ne-a fost rânduit de sus să trăim vremurile acestea de răsturnări și învrămășiri cum n'a cunoscut poate nici o altă epocă a istoriei. Frământările și sguđuirile vremurilor de azi izbesc în toate așezările de temelie ale vieții și izbesc și în naia Bisericii.

De bună seamă, că așezământul dumnezeesc, Biserica, are de-a-pururea la cârmă pe dumnezeescul ei întemeietor, Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Dar în mod văzut, cârmacii văzuți ai Bisericii sunt continuatorii în viața de aici ai operii Mântuitorului și anume, preoții. Și cine are cârma, are și răspunderea. De felul cum preoții vor ști să-și înțeleagă și împlinescă misiunea lor, atârnă în foarte largă măsură soarta Bisericii și prin aceasta, soarta credincioșilor. Iată de ce, iubiți studenți, am aflat de bine ca acum la acest început de an școlar să Vă spun câteva lucruri în legătură cu înalta misiune a preoției, careia sunteți hotărâți a Vă dedica.

Iubiți studenți,

Nu este și nu poate fi pe pământ chemare mai frumoasă decât cea preotească. Căci cine e preotul? Slujitorul lui Dumnezeu, reprezentantul lui Hristos pe pământ, continuatorul operii sale mântuitoare, în scurt: în preot continuă să trăiască Hristos. Mântuitorul, adică după ce a realizat împăcarea noastră cu Dumnezeu Tatăl prin jertfa sa sângeroasă de pe cruce, s'a reîntors triumfător la Tatăl ca să-și reocupe în cer Tronul împărăției Sale, dar nu ne-a părăsit cu totul, căci la despărțire a asigurat pe apostoli zicându-le: „Iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului“ (Mat. 28, 20). Și a rămas la noi, în două chipuri: *personal, dar nevăzut* în sf. cuminecătură, *impersonal, dar văzut* în locuitorii Lui, în apostoli și urmașii acestora, în episcopi și preoți. În preoția creștină Domnul nostru Iisus Hristos trăiește și lucrează prin ea de-alungul veacurilor, căci Mântuitorul Hristos puterea, autoritatea și izbânda Sa a transmis-o asupra apostolilor și prin aceștia asupra succesorilor, asupra episcopilor și preoților. Deaceea zice apostolilor: „Precum m'a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi“. (Ioan 20, 21); „Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă; și cel ce să leapădă de voi, de Mine se leapădă“. (Lc. 10, 16); De au păzit cuvântul Meu și al vostru îl vor păzi.“¹⁾ (Ioan 15, 20). Deci, *preoții sunt solii, trimiși lui Hristos pe pământ*, prin cari se continuă opera mântuirii sufletelor din robia diavolului. Mânilor preoților a încredințat Dumnezeu cheile vistieriei Sale. Prin rugăciunile preotului Dumnezeu împărtășește darurile Sale credincioșilor prin sf. Taine. „Așa să ne socotească pe noi oamenii

1. Cf. A. Huonder: La Picioarele Mântuitorului vol. I, pag. 1-2.

ca pe niște slujitori ai lui Hristos și administratori ai tainelor lui Dumnezeu". (I. Cor. 4, 1) La cuvântul preotului se deschide cerul și din cer se pogoară plin de daruri Fiul lui Dumnezeu și odihnește pe altar în mâinile noastre ca o jertfă tainică pentru expierea păcatelor lumii. Ceeace nu pot îngerii și arhanghelii, le este cu putință preoților. O, sfântă taină a preoției, o demnitate neasemănată!

Sfinții Părinți vorbesc în termeni foarte elogioși despre demnitatea preoției. Așa sf. Efrem Sirul, la începutul cărții sale „Despre Preoție”, scrie: „Ce minune neobicinuită, ce putere negrăită, ce mister înfricoșat este Taina Preoției, pe care Hristos, după ce a venit, celor nevrednici o a dăruit, înaintea căreia trebuie să tremuri cu reverință sfântă”. Iar sf. Ioan Gură de aur în cartea sa cu acelaș titlu scrie: „Mare este puterea și demnitatea preoților. Cei cari locuiesc pe pământ sunt trimiși spre administrarea celor ce sunt în cer, primind putere pe care n'a dat-o Dumnezeu nici îngerilor, nici arhanghelilor. Oare nu către ei a zis: Tot ce veți lega pe pământ, va fi legat și în cer, și tot ce veți deslega pe pământ va fi deslegat și în ceruri? Ceeace fac preoții pe pământ, aprobă Dumnezeu, sus în ceruri... Fără preoție n'am putea dobândi nici mântuirea, nici bunurile făgăduite. Căci preoților li s'a încredințat să renască pe cele duhovnicești și li s'a dat în grijă să dea naștere prin botez la o viață nouă”.

Data fiind însemnătatea lucrărilor spiritual-harice ce are preotul a le săvârși, „sufletul preotului trebuie să fie mai curat decât înseși razele soarelui pentru ca Duhul sfânt niciodată să nu-l lase nelocuit și ca el să poată spune: *eu trăiesc, dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos este cel care trăiește în mine*”. (Gal. II, 20). Acestea și încă multe alte învățături frumoase are sf. Ioan Gură de aur în amintita sa carte despre sublimitatea stării preoțești:

Dar, iubiților, ca să ne putem învrednici a purta pe brațele noastre pe Hristos ni se impune nu numai o anumită pregătire în știința teologiei, ci se cere mai ales o anumită pornire lăuntrică, așa numita vocație pentru preoție. Cu deosebire astăzi, când precum am amintit, sguduiri și vânturi de tot felul lovesc și în naia Bisericii, e necesar ca susținătorii și apărătorii ei, preoții, să fie dotați nu numai cu o superioară armătură sufletească, dar mai presus de toate să aibe tăria morală și credința nezdruccinată în învingibilitatea cauzei lui Hristos.

Bat la porțile vieții noastre sufletești astăzi

idei și izbesc curente cari pun pe gânduri, de multe ori nu numai pe preoți, ci și pe oameni cu tragere de inimă pentru Biserică. Când mântuitoarea învățătură creștină ne învață să fim buni, mai îngăduitori, mai darnici și mai iertători, când ea omorând fiara din om, îl repune în nobila situație de fiu al lui Dumnezeu, asemenea Mântuitorului lumii Iisus Hristos, ia-tă-ne astăzi la o răscruce unică în istoria lumii, când se pune în discuție însași existența creștinismului.

Totuși, iubiți studenți, această împrejurare nu trebuie să ne pună pe gânduri câtă vreme ne sună încă vii în auz cuvintele Mântuitorului, că Biserica Lui nu va fi biruită nici de porțile iadului. Cu cât loviturile sunt mai mari, cu atât și ajutorul lui Dumnezeu e mai eficace.

Intreita chemare a preoției urmează deci a se intensifica tot mai mult între împrejurările vieții de astăzi. Nu mai ajunge ca preotul să fie model de cinste, de viață curată; nu ajunge ca el să fie un neobosit propagator al cuvântului evanghelic, ci el trebuie să fie pururi gata de jertfă pentru credința sa și a păstoriiților săi. Trebuie să fie pregătit să înfrunte orice adversitate și chiar să supoarte suferințe și chinuri pentru credință.

Din inima lui nici odată să nu se stingă focul dragostei lui Hristos.

Din prisosul acestei dragoste preotul va cerceta neobosit pe toți ai săi, frații și fiii mai mici, învățându-i poruncile credinții și îmbărbătându-i întru păstrarea și apărarea Bisericii noastre strămoșești. Așa cum neamul nostru în tragicele momente, de curând trăite, s'a arătat solidar, și noi preoții să fim solidari întru susținerea și apărarea maicii noastre Biserici, ocrotitoarea noastră de totdeauna.

Să nu căutăm însă, iubiților, vr'o răsplată momentană pentru munca noastră jertfelnică. Răsplata preotului adevărat în viața de acum este conștiința liniștită că și-a îndeplinit datoria, este mulțumirea și fericirea turmei sale, iar în lumea cerească, fericirea cea vecinică...

Mulțumind Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Veniamin și Venerabilului Consiliu Eparchial pentru grija părintească ce ne-a purtat-o întotdeauna și ne-o poartă îndeosebi în aceste timpuri deosebit de grele, să ne trudem ca prin munca noastră să fim vrednici măcar în parte să răsplătim toată jertfa făcută cu noi. Fiți siguri, Prea Sfințite, că profesorii și studenții Academiei noastre vor munci cu zel spre a continua tradiția culturală a înaintașilor noștri și cu acest gând, Vă rugăm, Prea Sfințite,

ca din prilejul deschiderii anului școlar 1942/43 să implorați ajutorul lui Dumnezeu asupra profesorilor și studenților Academiei teologice, ca să ne putem îndeplini dorințele sufletului și să corespundem și așteptărilor superiorilor noștri.

Cu aceste gânduri și cu nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, declarând deschis anul școlar 1942/3, Vă zicem:

Intru mulți ani, Stăpâne!

Ce mai vor uniții?

În ultima vreme se întesesc din ce în ce mai mult atitudinile ostile Ortodoxiei și atacurile fățișe contra ei, din partea teologilor uniți dela Lugoș și dela Blaj. Confrății noștri de sânge, dar nu și de credință, se sbuciumă din ce în ce mai aprig și scriu articole din ce în ce mai vehemente contra unor reviste și persoane oficioase ale Ortodoxiei românești, parecă în sarcina lor ar fi căzut apărarea întregului catolicism pe aceste plaiuri schismatice!!!

„*Mai catolici decât papa*“ este deviza actuală a uniților noștri, care în Ortodoxia poporului român văd astăzi cel mai de temut inamic al lor. Din această cauză, patima confesională a răsturnat atât de mult planurile lor de vedere și de gândire, încât astăzi *ortodocșii români* au devenit, în capetele lor străinofile, dușmanii cei mai aprigi ai *uniților români*.

Astfel nu ne putem explica grămada de invective cu care sunt intitulăți teologii români ortodocși și sfânta noastră Biserică ortodoxă, acolo unde ei ajung în atingere cu noi și atingerile sunt în ultimul timp din ce în ce mai frecvente.

Ori revista „*Unirea*“, ori revista „*Cultura creștină*“, ori teologul unit *Fireza*, ori *Miclea*, ori *Dănilă*, au articole și scrieri de polemică contra noastră, pe care le înmulțesc din ce în ce mai mult în ediții și atacuri noi.

Ne întrebăm acum: *Ce mai vor uniții dela noi? Cu ce noi enormități ne mai acuză ei?*

Cică nu suntem, noi ortodocșii, buni naționaliști, fiindcă nu mergem pe același drum cu papa dela Roma! Ca viță latină am trebui, adică să facem front comun cu vița latină a papei.

Iată una dintre marile acuze ce ni le aduc, în fața nației, uniții.

Numai că lucrurile n'or fi stând tocmai așa. Uniții identifică pe italieni cu papa și

naționalismul românesc cu unirea lor papistă-sească. Ori nu este așa.

Poporul român ortodox de mult a dat mâna cu poporul italian, formând front comun contra hidrei bolșevice, fără a se întreba de sănătatea papei dela Roma.

Când a fost vorba, la vremea sa, de sentimentele naționale, poporul italian a discutat o limbă deosebită chiar cu însuși papa, captiv un lung răstimp în Vaticanul său.

Așa, să fim lăsați în pace, noi ortodocșii, de acuzele gratuite că prin credința noastră schismatică am păgubi neamul nostru românesc.

Păguba stă tocmai pe partea cealaltă, adică a uniților.

Căci, ce fac frații noștri de-un sânge, dar de credință papistă-sească, în Ardealul subjugat? De cine sunt ei mai aproape acolo? De papa dela Roma, sau de nația noastră românească? Nu era mai bine ca poporul românesc, de dincolo de dealul Feleacului, să fi format un bloc inexpugnabil ortodox?

Cu drept cuvânt ne întrebăm acum, uniților, pe partea cărora este păgubirea neamului?

Mai suntem acuzați apoi, că noi și Ortodoxia noastră suntem niște înapoiați, niște retrograzi!!!?

Dar, oare care confesiune este mai națională ca Ortodoxia și care confesiune a produs mai multe valori naționale ca Ortodoxia?

Explicabil că ne contestă scrisul nostru teologic și credința noastră ortodoxă, inexplicabil este însă că ne combat fără a ne cunoaște. Ar trebui să ne citească pe marii noștri teologi, ca: *N. Crainic*, *D. Stăniloie*, *T. M. Popescu*, și alții, mai cu atenție, să facă apoi „mea culpa“ și să recunoască ce a produs și a însemnat Ortodoxia pentru viața și cultura acestui neam.

Cu ce se pot lăuda uniții în Țara Românească?

Cu Toma d'Aquino, cu teologul unit *Miclea* dela Blaj? Cu scolastica străină de sufletul nostru?

Cu ordinele de iesuiți sau de franciscani? Sau cu ce?

Nu mai are rost să ne mai oprim pe temeliile tot mai șubrede ale uniției în Țara noastră valahă, nici să ne mai ocărîm pe alte chestii secundare, cum ne ocărăsc uniții. O întrebare însă am dori să le-o punem uniților obraz dela obraz: De unde mai aveți atâta capital de iezeitism obraznic și fals, voi frații de-un sânge cu noi?

P. R.

Un psalm al dragostei.

— I Corinteni 12, 31—13, 13. —

Cetind prima epistolă a Sf. ap. Pavel adresată Corintenilor, dăm peste cuvintele în care Apostolul neamurilor preamărește cea mai înaltă virtute pe care o poate avea omul, dragostea. Sunt cuvinte care formează un cântec de triumf al dragostei curate, pe care autorul o recomandă cu atâta căldură creștinilor din Corint.

După ce a scris acelor creștini despre valoarea și importanța darurilor duhovnicești, ap. Pavel îi îndeamnă să râvnească „darurile cele mai bune“, dorind în cele ce urmează să le arate o „cale mai înaltă“. Este calea dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Drumul pe care trebuie să mergă în viața sa creștinul, un drum cu mult mai eficace decât exercitarea darurilor duhovnicești. Drumul desăvârșirii, drumul care sfârșește la Hristos, în împărăția Sa.

Oare sf. ap. Pavel vorbește în acest imn al dragostei, despre dragostea acestei lumi, despre dragostea deșartă? Nu. Ap. Pavel vorbește despre dragostea de Dumnezeu, care se exteriorizează prin cuvinte și fapte în dragostea pentru aproapele nostru.

Superioritatea dragostei, sf. ap. Pavel o arată în calitățile frumoase ale acestei virtuți. Dragostea „îndelung rabdă“. Ea nu este arțăgoasă, nu este cu asprime față de greșelile semenilor. Modelul de dragoste îndelung răbdătoare este însuși Mântuitorul, care a răbdat peste puterile acestei lumi, spre a ne deschide drumul mântuirii și a ne învăța care este calea dragostei de Dumnezeu. Dragostea este plină de milostivire, bunătate și prietenie. Ea distruge din om egoismul și trufia. Pe omul rece îl încălzește, îl apropie de semenul său, distruge din sufletul său toată ura și invidia. Dragostea „nu pizmuește“. Dragostea nu vrea să strălucească înaintea oamenilor. Dragostea „nu se semețește“ nici „nu se trufește“. Cel cuprins de adevărata virtute a dragostei, nu se ridică mândru în fața acestei lumi. Mândria pentru el este un păcat, o deșertăciune. El este smerit. Vede în Dumnezeu și în aproapele său atâta bunătate și dragoste roditoare, pe când în sine vede mai mult slăbiciunea, păcatul, de aceea nu se mândrește.

În raport cu aproapele dragostea „nu se poartă cu necuviință“. Ea este cuviincioasă, respectă pe semenul său; „nu caută ale sale, nu se întărită, nu gândește răul“. Dragostea

iartă toate păcatele și molestările semenilor noștri. Îndeamnă pe purtătorul ei de a săvârși cele mai umile servicii pentru cel căzut în nenorocire și nu are nici o bănuială spre rău.

Deoarece Dumnezeu se mâhnește de păcatul și nedreptatea omului, dragostea „nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr“. Față de păcatul aproapelui, dragostea îmbracă haină de doliu și de durere sufletească. Ea nu caută decât calea cea dreaptă, adevărul, care nu se poate găsi decât în Evangelia Mântuitorului, în Creștinism. Se bucură prea mult atunci când sufletul păcătos ajunge la lumina cea adevărată, la Hristos.

Dragostea iartă și uită toate păcatele aproapelui. Ea „toate le suferă“, acoperă totul, numai spre îndreptarea omului și umblarea lui pe calea cea dreaptă. Din partea oamenilor, faptele cele mai perfecte ale Creatorului, crede că nu poate veni decât bunătate, de aceea dragostea „toate le crede“.

Dragostea „toate le nădăjduiește“. Ea nu speră decât în viitorul bun al aproapelui și în fericirea lui. „Toate le rabdă“. Suferă orice asuprire și înjosire pentru mântuirea semenului. Ea este plină de încredere și rabdă după cum Mântuitorul a răbdat toată hula și ocară unui popor întreg, pentruca din dragoste pentru omenire să spună pe Golgota: „Săvârșitu-s'a“.

Pe lângă aceste calități însă, la finele imnului său, ap. Pavel ne arată cea mai frumoasă parte a dragostei — trăinicia ei — „dragostea niciodată nu cade“. Toate harismele (profeția, glosolalia, cunoștința, înțelepciunea etc.), pe care dragostea le întrece, rămân temporale, singură virtutea dragostei este veșnică, trece și în viața de dincolo.

Cât timp suntem în această lume, cunoaștem și proorocim numai în parte. Acum vedem ca în oglindă, în parte, dar când vom ajunge desăvârșirea, vom cunoaște „precum și suntem cunoscuți“, vom cunoaște ca dela om la om. În această viață de cea mai mare importanță pentru noi creștinii este calea virtuților, cu cele trei pe primul plan: credința, speranța și dragostea.

Trecând în împărăția lui Dumnezeu, nu avem trebuință decât de dragoste, căci ea împrumută și celor două virtuți adevărata valoare și este veșnică. „Iar mai mare decât acestea (credința și speranța) — zice ap. Pavel — este dragostea“.

Cuvintele ap. Pavel trebuie să fie adevărata căldură pentru o viață morală și demnă a creștinului. Prin virtutea dragostei orice su-

flet se înalță, se apropie de Creatorul său, își găsește mântuirea și desăvârșirea. Dacă nu există suflet care să nu aibă o cât de mică fărâma din această virtute, atunci grăuntele de muștar trebuie să rodească în inima omului, să devină copac mare, plin de o dragoste adevărată, sinceră, nobilă și frumoasă. O iubire curată schimbă pe om. Despre Maria din Magdala, Mântuitorul însuși spune: „multe i s'au iertat, căci mult a iubit“ (Lc. 7, 47).

Chemarea de totdeauna este: prin dragoste la mântuire, prin dragoste la Hristos și în împărăția Lui. Legea desăvârșirii morale: „Să iubești pe Dumnezeu și pe aproapele tău ca însuși pe tine“ are la bază virtutea dragostei. Acea virtute care trebuie să fie căldura sufletului omenesc, transformându-l și apropiindu-l de Hristos, să-l ducă la lumina cea adevărată, la limanul mântuirii.

Dragostea creiază și desăvârșește în om spiritul de jertfă și de milostivire. M. C.

Misiune arhierească în Văliug.

Prea Sfințitul episcop Veniamin, în dorința de a cunoaște fiii sufletești din eparhie, folosește toate ocaziunile cu bun prilej, pentru a se pogori în mijlocul turmei ascultătoare.

Duminecă în 4 Octomvrie a. c., P. S. Sa, însoțit de: P. Cuc. Sa Romul G. Ancușa — consilier ref. eparhial și P. Cuc. Teodor Roșca, protodiacon, a descins în pitoreasca comună Văliug. Deci, în atmosferă de sărbătoare, copilașii de școală, cu flori de toamnă'n mâini, prin cuvinte duioase au exprimat bucuria cu care ei și părinții lor sosiți din fabrică, primesc pe Arhiereul lor. Biserica decurând pictată; frumoasă ca o cutie aleasă, radia de bucuria ce i-o prilejuește mirele ei. Clopotele bisericii și trâmbițele premilitarilor vestesc liturgia arhierească.

Sosesc mereu credincioși din lungul Văliugului și autorități din Recița.

Corul mixt din localitate condus de un funcționar U. D. R.-ist ridică fastul praznicului.

La sfârșitul sfintei liturghii, P. S. Sa înconjurat de păr. protopop R. G. Ancușa, păr. protop. Dr. I. Ieremia, păr. protop. Dr. I. Iorgovan, păr. P. Vuc, păr. M. Mănescu și păr. protodiac. T. Roșca, săvârșește parastas pentru pomenirea marelui arhiereu Filaret Musta.

Pornim apoi cu litia la „Casa culturală Arhiereul Filaret Musta“, pe care P. S. Sa

o stropește cu apă sfințită. Aici, de pe treptele dela intrarea în Casa Culturală, P. S. Sa tâlmăcește fiilor sufletești dragostea cu care a venit în mijocul lor să binecuvinteze strădania lor și să sfințească Casa în care s'a născut Arhiereul Filaret Musta, vrednicul fiu al acestei comune. Duhul înțelepciunii lui va lumina și va încălzi sufletele vălugenilor, cari sub conducerea păstorului lor, înțelegând porunca vremii, s'au constituit în această Casă Culturală în: „Societate de Patronaj“ și desp. „Astra“.

P. S. Sa continuă să vorbească dela suflet la suflet despre dragostea creștină; porunca cea mare, ce ne-o recomandă Mântuitorul în evanghelia zilei. Binefacerea izvorită din dragostea față de fratele nostru ne va ajuta să trecem și peste vremurile aspre de azi.

Păr. Miron Manescu, după ce mulțumește P. S. Sale pentru dragostea și grija părintească cu care a venit să binecuvânteze munca lor, face un raport despre activitatea caritativă și culturală a celor două societăți constituite în Casa Culturală, cari au fost apreciate și aduse de model de organele județene.

La această solemnitate bisericească au participat o mulțime de intelectuali din loc și jur și Recița, între cari am remarcat pe: dl primpretor C. Milutinovici, dl Colonel N. Dinescu, comandantul legiunii de jandarmi din jud. Caraș, dl insp. N. Bogdan, șeful Ocolului silvic, dl prof. T. Dragărin, dl perceptor N. Iovița, dl notar I. Muntean și alți reprezentanți ai autorităților din Recița și din localitate.

A urmat apoi o masă la care au participat, pe lângă oaspeți, membrii consiliului parohial. R.

RECENZII

DUMITRU STANILOAE, Poziția dlui Lucian Blaga față de Creștinism și Ortodoxie.

Sibiu, Tiparul tipografiei arhidiecezane, 1942, pp. 150. Prețul Lei 100.

Toată lumea știe că neamul românesc sângerează adânc, în lupta gigantică cu caracter apocaliptic, pentru desrobirea pământurilor strămoșești. Pe buzele tuturor se desprind cuvintele: *Războiu sfânt pentru apărarea sfintei cruci și reîntregirea Neamului. Crucea și Neamul* sunt două simboale deopotrivă de sfinte, la cari ne închinăm. Ele reprezintă sensul și tăria vieții noastre românești.

Prin Cruce Neamul s'a afirmat în concertul popoarelor civilizate, obținând nemurirea; Neamul românesc la rândul-i a înălțat Crucea pe culmea aspirațiilor sale spirituale, făcând din ea cetate de apărare și stâncă de scăpare. Neamul românesc, ca oarecând Simon Chirineanul a luat și el asupra-și Crucea, ușurând astfel sarcina blândului Iisus, care pe Golgota a biruit moartea, și prin ea nedreptatea, tirania, barbaria, ura și sclavia.

În aceste zile grele, unice în istoria lumii și a popoarelor, când curentul ideologiilor extreme, confuze și primejdioase politico-sociale se încrucișează diabolic cu bubuitul tunurilor din cele patru părți ale lumii, ne așteptăm ca fiecare bun Român să dea dovadă că știe prețui piatra din capul unghiului, pe care ne-am durat și înălțat impunătorul nostru edificiu național și spiritual: *Biserica strămoșească ortodoxă*.

O datorie elementară și de bun simț ar fi trebuit să impună oricărui bun Român — și în special celor ce se pretind reprezentanți ai spiritualității românești, ai sufletului românesc cu tot ceea ce include în el mai sfânt și mai scump — respect față de Instituția care a purtat, cu cinste și eroism, în fruntea oștilor neamului, steagul biruinții creștine: *Crucea*.

Armata noastră, scumpulii noștri părinți, frați și fii, cari își varsă, pe frontul de Răsărit, sângele lor curat, ar fi trebuit secondăți de armata spiritului românesc, de învățații noștri, cari mai bine ca oricine știu poziția, rostul și trecutul Bisericii noastre strămoșești în viața neamului românesc.

Prea Cucernicia Sa părintele iconom stavrofor *Dr. Dumitru Stăniloae*, rectorul Academiei teologice din Sibiu, în magistrala sa lucrare cu titlul de mai sus, dă expresie durerii pe care o simte, personal și cu P. C. Sa toți fiii conștiinței ai Neamului și Bisericii noastre ortodoxe, în fața aberațiilor filosofice ale învățatului român *Lucian Blaga*, cuprinse în cartea „*Religie și Spirit*”.

Cu o uimitoare putere de analiză și pătrundere cu adevărat filosofică a adevărilor supranaturale și a realității transcendente, distinsul autor constată că punctul de vedere al dlui L. Blaga asupra religiei în general și a creștinismului și ortodoxiei în special este „de natură să dăuneze profund existenței creștinismului și ortodoxiei, dacă ar fi însușit de tineretul chemat mâine la conducerea destinelor” noastre naționale (p. 3).

În fața argumentelor de o remarcabilă subtilitate filosofică ale părintelui Stăniloae, întreaga construcție șubredă pseudo-filosofică a necredin-

ciosului L. Blaga se năruie ca un castel de carton.

Autorul scoate în evidență îndrăsneala nemaipomenită a dlui Lucian Blaga de a nega Revelațiunea dumnezească chiar și pentru creștinism, dovedind că „temelia creștinismului este convingerea în revelațiunea divină” (p. 25).

În cele VII capitole: *Românism și ortodoxie, Religie și stil, O filosofie religioasă anticreștină, Definiția Religiei, Adevărul Religiei, Adevărul Creștinismului, Ortodoxia românească și mitul dlui Blaga, Cosmologia dlui Lucian Blaga*, — tot atâtea piramide de granit puse la temelia ortodoxiei și spiritualității românești, apologetul Bisericii noastre reușește să demaște doctrina anti-ortodoxă și anti-românească a dlui L. Blaga, a „filosofului”, care face din *Marele Anonim*, Dumnezeuul său, reinviind astfel, sub o nouă formă, după cincisprezece veacuri, Gnosticismul agnostic și raționalist, și promovând în același timp necredința, ateismul și indiferentismul, cu tot cortegiul lor de erori dogmatice și confuzii ideologice, și în primul rând bolșevismul ateist și comunist.

Neîntrecutul interpret al tainelor divine ne arată că „dl Lucian Blaga n'a simțit nici o legătură cu realitatea în filosofia Dsale, ci totul i s'a arătat ca o construcție subiectivă, ca un joc fără răspundere, produs al stării de somnolență a spiritului. Dar greșala Dsale este că a extins și asupra religiei sentința aceasta”. (p. 38).

Această prezentare succintă nu poate nici pe departe să redea în mod fidel, și în toată splendoarea sa, temeinica și usturătoarea filipică, cu adevărat filosofică și în spiritul tradiției ortodoxiei românești, adresată, de părintele Stăniloae, celui ce a fost, pentru noi Români ortodocși, filosoful Lucian Blaga.

Ceea ce trebuie subliniat este că părintele Stăniloae în lucrarea sa, frumos și temeinic scrisă, fixează pentru totdeauna poziția spiritualității românești și ortodoxe în câmpul teoriilor și construcțiilor, mai mult sau mai puțin filosofice, subiective, mărginite și efemere, ce caracterizează operele tuturor filosofilor, cari ignorează „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”.

În cuvintele de încheiere, părintele Stăniloae își exprimă creștinește nădejdea în revenirea dlui Blaga la linia stilului de viață tradițională, românească și ortodoxă, dela care s'a abătut în ultima vreme: „E o mare durere pentru noi că dl Lucian Blaga a zădărnicit posibilitatea ca creștinismul și în special ortodoxia românească să poată arăta în Dsa un *exponent* al lor, un luminător al unor taine fermecătoare ale lor.

Pierderea e simțitoare și pentru neam și pentru ortodoxie, dar mai mare este pentru dl Lucian Blaga, a cărui filosofie ar fi putut fi transmisă din veac în veac în legătură cu ele. În ipostasa în care s'a desvăluit acum, nici neamul nici ortodoxia nu-l mai pot urma, căci nu se mai recunosc în ea.

„Să sperăm totuși că se va reîntoarce. Istoria cugetării omenești mai cunoaște asemenea întoarceri vivificatoare și mântuitoare“ (p. 150).

Opera filosofică a părintelui Stăniloae constituie un punct luminos în mișcarea progresistă a gândirii și spiritualității românești, de care orice gânditor român va trebui să țină seamă, dacă nu vrea ca Biserica și Neamul să-l situeze, ca pe dl Lucian Blaga, în ceata celor ce se închină la altarul *Marelui Anonim*.

Prof. Dr. Gh. Cotoșman

Titu L. Roșu: Insemnări și inscripții Bihorene, Vol. I, Beiuș, 1941, Lei 75.

D. Titu L. Roșu într'un volum de 93 pagini ne dă o seamă de inscripții și însemnări prețioase, copiate de pe vechile manuscrise și cărți bisericești bihorene. Ele sunt foarte valoroase, întrucât privesc veacul al XVII-lea și XVIII-lea, bogate în evenimente istorice.

Contribuțiile acestea culese de pe filele îngălbenite ale hrisoavelor, sunt documente vii, cari ne înlesnesc mult cunoașterea trecutului nostru istoric din Transilvania și'n special Bihorul. În paginile acestei cărți d. Titu L. Roșu, reînvie o seamă de voievozi, cnezi, preoți, dieci, cari toți ne arată bogăția sufletească a Românilor din părțile descrise. Foarte interesant e capitolul despre: „*Limba liturgică în biserica bihoreană*“ (pp. 12-14), apoi „*Cinci manuscrise bihorene*“ (pp. 14-18), frumos și plin de înțeles, sunt faptele de jertfă și de credință ale Românilor, cari *cu banii grei agonisiți, fac donații pe seama sfintelor biserici*, eternizând momentele principale ale vieții lor sufletești. Aceste fapte de milostenie ne duc cu gândul la jertfe și danii mărețe, la viața zbuciumată a credincioșilor ortodocși.

În studiul d-lui Titu L. Roșu, găsim felul în care se învăța carte (pp. 20-23), prețul cărților, scumpe de altfel, (pp. 23-26), și legătorii de cărți, oameni plini de suflet, cari puneau o grijă deosebită pentru legatul lor în piele, cu tăblii de lemn.

Afuriseniile ce le scriau pe cărțile bisericești, trădează preocuparea de a fi bine păs-

trate și de a nu fi nstrăinate: „Cine o va fura să fie afurisitu de 40 sfinți, care au făcut săborul“... sau: „Orice preot va fi, să nu zică că-i a lui ce numai a bisericii 1787, August 6“... „Și nimeni să n'o poată lua de acolo, nici popă, nici diacon, nici mireanu, până în veacu. Bătără că s'ar schimba popii însă cartea aceasta să nu o poată duce dela această beserică“, — scrie popa Daniil din Șebiș. Dela nașterea lui Hs. 1703 (?)“.

Cărțile cele mai multe au fost date bisericilor pomană pentru iertarea păcatelor a celor vii și morți, „sau a tot neamului“. Obligațiunea preotului era ca să-i pomenească pe donatori la sf. liturghie (p. 29). Erau și vânzătorii de cărți, colportori. Urmează dela pag. 31 „Documentele publicate în ordinea cercetării satelor din cele trei plăși: Vașcău, Beiuș, și Ceica“, (pp. 33-93).

Cartea d-lui Titu L. Roșu întregeste și continuă studiile puține apărute până acum, privitor la istoria Românilor din Bihor. O recomandăm celor dornici de a cunoaște trecutul bisericesc al Românilor din Bihor.

Prof. C. Rudneanu

Ș T I R I

Hirotoniri. Prea Sfințitul Episcop Veniamin a săvârșit săptămâna aceasta următoarele hirotoniri: *Alexandru Dorobanț* pentru parohia *Topleț*, *Gheorghe Milovan* pentru parohia *Ciudanovița* și *Victor Iclozan* pentru parohia *Mătincul-mic*.

Deschiderea solemnă a noului an școlar la Academia Teologică din Caransebeș. Sâmbăta trecută s'a inaugurat noul an școlar la Academia noastră teologică. După săvârșirea sf. Liturghii cu Chemarea Duhului sfânt, profesorii și studenții Academiei s'au întrunit într'una din sălile școlii. Aici, în prezența P. S. Episcop Veniamin, a consilierilor și a secretarului Episcopiei s'a făcut serviciul sfințirii apei de către duhovnicul O. Tursa. Păr. protopop Dr. Zeno Muntean, rectorul Academiei, în legătură cu cuvântarea de deschidere a vorbit *despre preoție*. Cuvântarea păr. rector o publicăm în altă parte a foii. P. S. Episcop Veniamin a adresat apoi cuvinte părintești de îmbărbătare studenților teologi. „Intrăm în al doilea an de muncă — a spus P. S. Sa — între împrejurări tot așa de grele ba chiar mai grele decât în anul trecut. De aceea și studenții teologi au să facă eforturi mai serioase, să depună muncă și zel pentruca anul acesta să aducă roade folositoare pentru ei, pentru biserică și pentru neam. Arătând că preotul este măestrul care zidește la împărăția lui Dumnezeu pe pământ, Arhiereul a sfătuit pe tinerii teologi să petreacă timpul de pregătire, în meditație, în rugăciune și studiu ca să devină zidari pricepuți ai lumii noi care se plămădește acum. În legătură cu războiul, P. S. Sa a arătat că acesta

se poartă pentru refacerea noastră ca neam și pentru sfânta Cruce, așa că avem sfânta datorie să nu pierdem nici o clipă în nelucrare, ci dimpotrivă prin toată activitatea noastră să ajutăm și să zorim ceasul împlinitor... Binecuvântând începutul noului an de muncă și dorind spor îmbelșugat, Prea Sfințitul imploră ajutorul de Sus asupra profesorilor și studenților în noul an școlar, și cu acestea a luat sfârșit solemnitatea deschiderii.

La Școala Normală s'a inaugurat noul an, în cadre festive, Duminecă în 5 l. c.

Revin sectarii. De cuvând, în orașul nostru Caransebeș, a revenit la sf. noastră biserică, o familie baptistă, cu patru copii nebotezați. Tatăl copiilor, Petru Bona, cojocar de meserie, împreună cu soția sa, au fost de peste 22 de ani, între fruntașii sectari din jur.

Deasemenea a mai trecut la ortodoxie și un greco-catolic (unit), după ce în vară mai avusesem o astfel de trecere. În parohia Rueni, au revenit 10 bapțiști.

Donație. Cu sinceră bucurie încreștăm donația preotului Petru Turlici din Șipet: două volume de teologie în limba germană pe seama bibliotecii noastre eparhiale. Dania preotului Turlici, cu neadormite sentimente de grațitudine pentru vatra de lumină la care Sf. Sa și-a hrănit și încălzit sufletul, îl onorează deosebit. Ii mulțumim și îi asigurăm de dragostea noastră.

Pomenirea preotului Gheorghe Pascu din Gherman. Nu de mult a plecat din această lume și preotul Gheorghe Pascu din Gherman. Împlinindu-se Dumineca trecută șase săptămâni dela moartea lui, în biserica din Gherman s'a făcut cuvenitul parastas pentru fericita odihnă sufletască a răposatului preot.

De pe frontul din Caucaz unde luptă soldații noștri am primit deunăzi o corespondență pentru calendar dela preotul nostru Dr. Traian Coșeriu, care stă de veghie alături de neînfricații noștri soldați în primele linii ale luptelor.

Ordinea predicilor din biserica noastră Catedrală. Incepând cu ziua de 19 Iulie 1942, au predicat următorii preoți: Duminecă 19 Iulie, Pr. Iova Firca; Luni 20 Iulie, Pr. Traian Dobromirescu; Duminecă 26 Iulie, Adm. protopop. Isaia Suru; Duminecă 2 August, Pr. A. Stuparu; Joi 6 August, Pr. Iova Firca; Duminecă 9 August, Pr. Traian Dobromirescu; Sâmbătă 15 August, Adm. protopop. Isaia suru; Duminecă 16 August, Ier. Iustinian Dalea; Duminecă 23 August, Diacon Ilie Câmpianu; Sâmbătă 26 August Pr. Iova Firca; Duminecă 30 August, Pr. Traian Dobromirescu; Duminecă 6 Septemvrie, Pr. Petru Toma; Marți 8 Septemvrie, Adm. protopop. Isaia Suru; Duminecă 13 Septemvrie, diacon Virgil Turcan; Luni 14 Septemvrie, Protopresbiter Dr. Zeno Munteanu; Duminecă 20 Septemvrie, Pr. Cornel Pițigoi; Duminecă 27 Septemvrie, Diacon Dr. Mircea Chialdă; Duminecă 4 Octomvrie, Pr. Filip Pop; Duminecă 11 Octomvrie, Ier. Iustinian Dalea. Incepând cu ziua de 14 Octomvrie 1942, vor predica următorii preoți: Miercuri 14 Octomvrie, Ier. Iustinian Dalea; Duminecă 18 Octomvrie, Pr. Iova Firca; Duminecă 25 Octomvrie, Diacon Dr. Mircea Chialdă; Luni 26 Octomvrie, Pr. Traian Dobromirescu; Duminecă 1 Noemvrie, Pr. Dr. Petru Rezuș; Duminecă 8 Noemvrie, Ier. Iustinian Dalea; Duminecă 15 Noemvrie, Pr. Octavian Tursa; Sâmbătă 21 Noemvrie, Protopresbiter Dr. Gheorghe Cotoșman; Duminecă 22 Noemvrie, Adm. protopop, Isaia Suru; Duminecă 29

Noemvrie, Diacon Virgil Turcan; Duminecă 6 Decemvrie, Protopresbiter Gheorghe Vior; Duminecă 13 Decemvrie, Pr. Cornel Pițigoi; Duminecă 20 Decemvrie, Pr. Petru Toma; Sâmbătă 26 Decemvrie, Iconom Stavrofor Romul G. Ancușă, consilier eparhial; Duminecă 27 Decemvrie, Protopresbiter Dr. Zeno Munteanu; Vineri 1 Ianuarie 1943, Adm. protopopesc Isaia Suru; Duminecă 3 Ianuarie, Pr. Traian Dobromirescu; Joi 7 Ianuarie, Pr. Octavian Tursa; Duminecă 10 Ianuarie, Protodiacon T. Roșca; Duminecă 17 Ianuarie, Inalt Prea Cuviosul Dr. Laurențiu Busuioc; Duminecă 24 Ianuarie, Pr. Dr. Petru Rezuș; Sâmbătă 30 Ianuarie, Diacon Ilie Câmpianu; Duminecă 31 Ianuarie, Pr. A. Stupariu; Marți 2 Februarie, Protopresbiter Dr. Gheorghe Cotoșman; Duminecă 7 Februarie, Pr. Filip Pop; Duminecă 14 Februarie, Pr. Iova Firca.

Partea oficială.

Nr. 5533 E 1942.

NOTĂ OFICIALĂ.

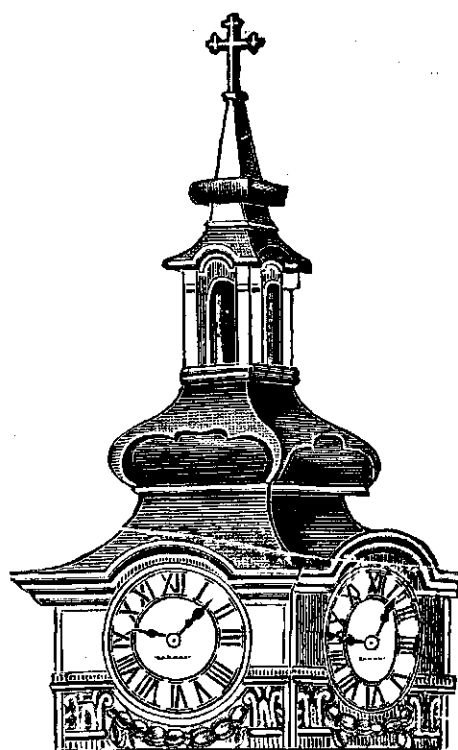
Se atrage atențiunea On. Preoțimi, ca la sărbătoarea marelui Mucenic Dimitrie „Izvorătorul de Mir“ (26 Octomvrie 1941) să se poarte un tas în bisericile noastre, numit „Tasul sf. Mir“.

Sumele colectate se vor trimite prin oficiile protopresbiterale Casierici eparhiale cel mai târziu la 5 Noemvrie a. c.

Caransebeș, la 6 Octomvrie 1942.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Dimitrie Sgăvêrdia

Montări și
reparații de

ceasornice
la biserici

execută
conștiincios

Ionel Gioloca
ceasornicar

Recița
Str. Libertății, 31